

Notitie : Quicksan flora en fauna Wilhelminaplein 2 te Kaatsheuvel, Gemeente Loon op Zand

Datum : 20 oktober 2016
Opdrachtgever : LBB-Naber Makelaars
Projectnummer : 211x07706
Opgesteld door : Ineke Kroes

Er zijn plannen om de Jozefkerk en het omringende plein te Kaatsheuvel een herbestemming te geven. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit het Brabants Natuur Netwerk (voormalig EHS) en Groenblauwe Mantel zijn ruimtelijk vastgelegd in de Verordening Ruimte. Het Brabants Natuurnetwerk is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de het Brabants Natuurnetwerk. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en

faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten'). Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 29 augustus 2016 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een voormalig kerkgebouw, een plein voor het gebouw, een bosplantsoentje ten noorden van dat plein, voormalige pastorie, en een groenstrook met tuin ten zuiden van het voormalig kerkgebouw. Het plangebied ligt in een woonwijk in het oostelijk deel van Kaatsheuvel. De amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X=131.472, Y = 407.610. De ligging van het plangebied is te zien in onderstaande afbeeldingen (Fig. 1 en 2).

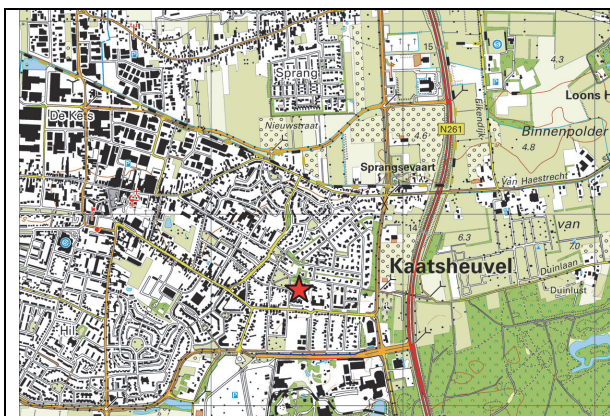

Fig. 1. Ligging van het plangebied (rode ster, links in het plaatje)

Fig. 2. Ligging van het plangebied (rood omlijnd)

Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een voormalige kerk, een voormalige pastorie, een plein (grasveld) voor de kerk, een bosplantsoen met een aantal relatief grote bomen ten noorden van het plein en een pastorietaan ten zuiden van de kerk. Het plangebied ligt in een woonwijk. Aan de noordkant van het plangebied liggen woningen. Ten oosten van het plangebied is het kerkhof aanwezig met daarachter een school en scoutinggebouw. Ten zuiden van het plangebied zijn woningen gesitueerd. Ten westen van het plangebied ligt het Wilhelminaplein, een groot grasveld omringd door hoge bomen.

Toekomstige (geplande) situatie

De kerk wordt in pandig heringericht naar een medisch centrum. Aan de voorzijde van de kerk worden twee appartementgebouwen gerealiseerd. Hiervoor wordt de pastorie gesloopt en het worden bomen gekapt in het bosplantsoentje op de hoek Sint Josephstraat en Burgemeester van Besouwlaan. Ook het grasveld aan de voorzijde van de kerk en de voormalige pastorietaan ten zuiden van de kerk worden heringericht. Het terrein wordt bouwrijp gemaakt en er wordt grondverzet gepleegd. Fig. 3 t/m 8 geven een beeld van de huidige situatie. Fig. 9 geeft een impressie van de gewenste toekomstige situatie

Fig. 3 Vooraanzicht plangebied. De kerk, de pastorie en het plein, met aan de linker kant van de foto het bosplantsoen. Foto genomen richting het zuidoosten.

Fig. 4. Achteraanzicht plangebied, de pastorietaun. Foto genomen richting het westen.

Fig. 5. Dak van de kerk. Foto genomen vanaf de toren, richting het westen.

Fig. 6. Detail pastoriemuur.

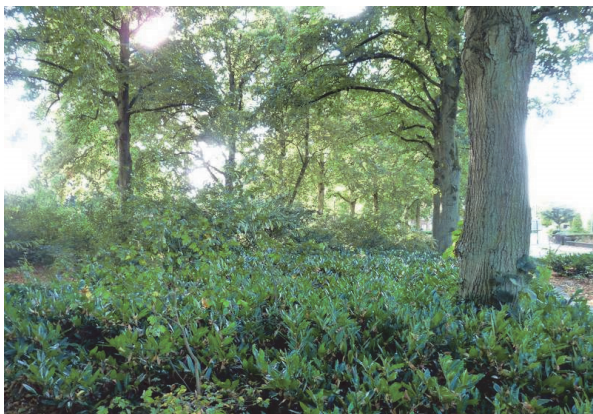

Fig. 7. Het bosplantsoen ten noorden van het kerkplein. Foto genomen richting het westen.

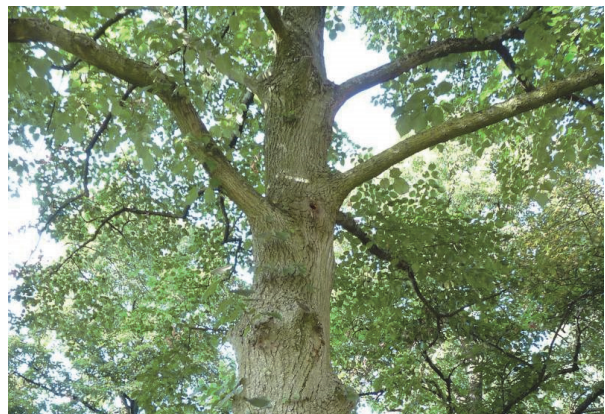

Fig. 8. Detail van een boom met een holte.

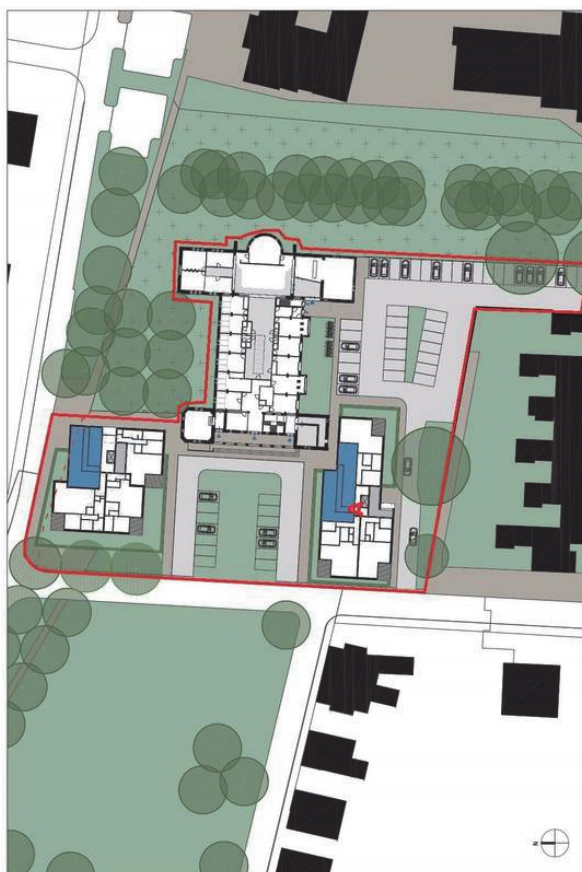

Fig. 9. Gewenste ontwikkeling van het plangebied.

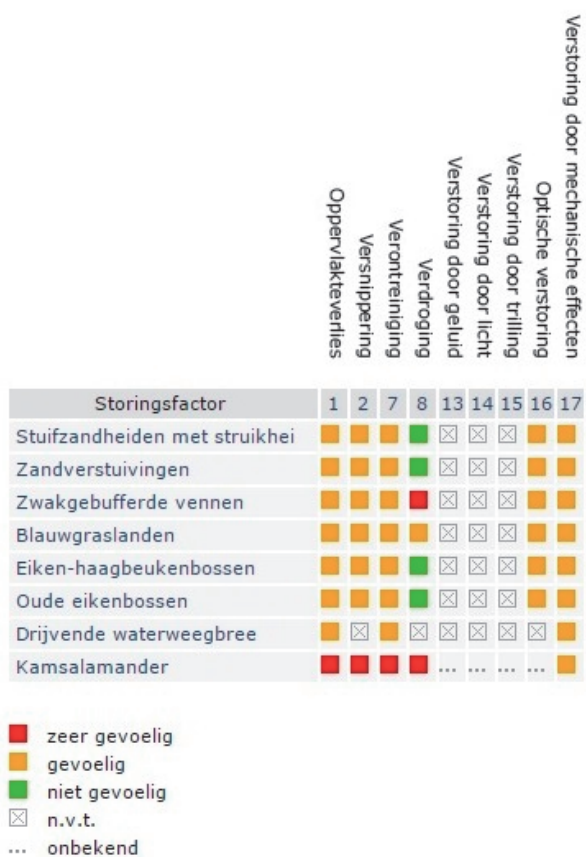

Fig. 10. Effectenindicator Natura 2000 gebied Loonse & Drunense Duinen voor het effect woningbouw.
(bron <http://www.synbiosis.alterra.nl/natura2000/>)

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied Loonse & Drunense Duinen ligt op 0,7 kilometer afstand en het Natura 2000-gebied Langstraat op 2,7 kilometer afstand. De ontwikkeling van het plangebied tast de natuurwaarden van de Loonse & Drunense Duinen op geen enkele gevoelige waarde van dit natuurgebied aan (zie fig. 10). Gezien de afstand en de aard van de ontwikkelingen zijn negatieve effecten op deze Natura 2000 gebieden op voorhand uitgesloten. In de planvorming hoeft derhalve verder geen rekening gehouden te worden met de Natuurbeschermingswet.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt buiten het Brabants Natuur Netwerk (voormalig EHS) en tevens buiten de Groenblauwe Mantel zoals deze is vastgesteld op de kaart van de Verordening Ruimte. Gezien de ligging buiten de begrensde planologische gebiedsbescherming zal hiervoor in de planvorming verder geen rekening gehouden hoeven te worden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten vaatplanten aangetroffen. In de omgeving zijn een aantal beschermde vaatplanten bekend, zoals beenbreek, lange erepreis, spaanse ruiter, steen-anjer en waterdrieblad. Echter, het plangebied bestaat uit een intensief beheerd grasveld en pastorie-tuin, waar geen habitat voor genoemde beschermde planten voorkomt. Ook het bosplantsoen is geen

geschikte habitat voor genoemde beschermde vaatplanten. Negatieve effecten voor planten worden op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt geschikt habitat voor enkele soorten algemeen beschermde (tabel 1) grondgebonden zoogdieren zoals veldmuis en egel. Van strenger beschermde grondgebonden zoogdieren zijn tijdens het veldbezoek geen verblijfplaatsen dan wel sporen aangetroffen. Uit bronnenonderzoek zijn geen beschermde grondgebonden zoogdieren bekend. Negatieve effecten voor zwaardere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren worden op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving zijn waarnemingen bekend van meerdere soorten vleermuizen (allen zwaar beschermde soorten van tabel 3) waaronder o.a. gewone dwergvleermuis. Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. De pastorie en de kerk zijn uitwendig en inwendig geïnspecteerd op mogelijke vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen. De pastorie geeft geen mogelijkheden voor vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen. Er zijn geen open stootvoegen, en de overige openingen zijn afgesloten met een rooster (zie fig. 6). De muren en het dak van de kerk geeft echter op meerdere plaatsen wel mogelijkheden voor vleermuizen, met name aan de noordkant van het gebouw. Er is in het bosplantsoen een boom met een holte aangetroffen, die mogelijk ook dienst kan doen als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Het groen rondom de kerk kan fungeren als foerageergebied en/of vliegroute. Met uitzondering van de pastorie, kunnen negatieve effecten voor vleermuizen niet op voorhand worden uitgesloten.

Effectenbeoordeling

De pastorie biedt geen mogelijkheden voor vaste rust- of verblijfplaatsen voor vleermuizen. De kerk kan echter wel waarde hebben als vaste rust of verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen. Het bosplantsoen biedt mogelijkheden voor boombewonende vleermuizen. Met de ontwikkeling zullen mogelijk vaste rust en/of verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebieden verdwijnen. Negatieve effecten voor vleermuizen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied, met uitzondering van enkele kraaien geen vogels waargenomen. Er zijn geen nesten aangetroffen. In de bomen en de struiken en hagen kunnen algemene soorten tot broeden komen.

Nestlocaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden daarmee uitgesloten. Het plangebied vormt geen leefgebied van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (waarvan ook het leefgebied/de functionele leefomgeving beschermd is) die bekend zijn uit de omgeving. De daken zijn niet geschikt voor gierzwaluw. De goten konden van bovenaf geïnspecteerd worden en bleken zeer schoon. Er zijn geen nesten of individuen

van huismus aangetroffen. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van gebouw bewonende vogels kan redelijkerwijze worden uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van enkele in de omgeving broedende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Negatieve effecten voor vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Voor de voorgenomen ontwikkeling zullen struiken, hagen en bomen binnen het plangebied verdwijnen. De nesten van vogelsoorten die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden. Door werkzaamheden buiten deze broedperiode uit te voeren, wordt het risico op verstoring van broedsels sterk verminderd.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op aanwezige legsels of nestjongen en indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, worden negatieve effecten voor vogels uitgesloten.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën is hiermee uitgesloten. Er is binnen het plangebied geen geschikt habitat aanwezig voor de uit de omgeving bekende kamsalamander en rugstreeppad. Binnen het plangebied is hooguit een zwervend exemplaar van een algemene soort te verwachten zoals de gewone pad (tabel 1). Het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor reptielen. Negatieve effecten voor reptielen zijn op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied geen waarde door het ontbreken van geschikt biotoop zoals het ontbreken van geschikte waardplanten. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten binnen het plangebied is daarmee met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Conclusie en aanbevelingen

- Een deel van het plangebied (de noordkant van de kerk en het bosplantsoen) is geschikt voor boombewonende en gebouwbewonende vleermuizen. Nader onderzoek conform het vleermuisprotocol naar zomer, kraam- en/of paarverblijven van o.a. de gewone dwergvleermuis zal moeten uitwijzen of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied.

- Binnen het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de opgaande vegetatie aan de rand van het plangebied. De nesten van vogelsoorten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Voor de binnen het plangebied voorkomende vogelsoorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Door het uitvoeren van werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren en/of door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op de aanwezigheid van broedende vogels, kunnen negatieve effecten voorkomen worden.
- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vogels, vissen, amfibieën, reptielen en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn in dit geval hiervoor echter geen specifieke maatregelen nodig.